

Līvānu Goda pilsonis 2020 – Anna Kārkle

“Mana skolotāja ir ļoti mīļa. Viņa nekad nav dusmīga. Skolotāja ļoti labi zīmē. Skolotāja padalās, kad viņai ir kaut kas gards. Viņa ceļo pa pasauli. Es domāju, ka viņa ir vislabākā skolotāja pasaulē.”

(Viens no ierakstiem skolotājas Annas
“Mīlestības grāmatā”)

Nemot vērā iedzīvotāju iesniegumu, 2020. gada 29. oktobra domes sēdē deputāti lēma par apbalvojuma “Līvānu Goda pilsonis 2020” piešķiršanu. Vienbalsīgi nolemts apbalvojumu piešķirt folkloras kopas “Ceiruleits” vadītājai, Dienvidlatgales novada bērnu un jauniešu folkloras kopu koordinatorei, Līvānu 1. vidusskolas sākumskolas skolotājai Annai Kārklei.

Skolotāja ar mīļu un dedzīgu sirdi, aizrautīga folkloriste, nenogurstoša optimiste, no matu galiņiem līdz papēžiem latviete – tā īsumā var raksturot Annu Kārkli. Viņa ir ilggadēja Līvānu iedzīvotāja. Kā pati saka, Līvāni viņai patikuši jau kopš agrīnas jaunības, tāpēc apzināti gājusi uz to, lai šeit dzīvotu un strādātu. Viņas dzimtā puse ir Vanagi (šobrīd Vārkavas novads), bet dzimusi Anna ir 1962. gadā Līvānu slimnīcā. Viņa nāk no stipras, draudzīgas ģimenes, kurā ar lielu mīlestību un latvisku dzīvesziņu uzaudzināti trīs bērni.

Pabeidza Vanagu 8-gadīgo skolu, Līvānu 1. vidusskolu un iestājās Daugavpils pedagoģiskajā institūtā. Sāpnis kļūt par skolotāju viņai bija jau no mazām dienām. Anna sākotnēji vēlējās kļūt par sākumskolas skolotāju un turpināt mācības Liepājā, bet viņas vecākā māsa Helēna (Vārkavas vidusskolas sākumskolas skolotāja) viņu atrunāja, teikdama, ka Anna neizturēs lielo konkursu. Tad uz vienu vietu augstskolā pretendēja 5-6 studēt gribētāji. Paklausīdama vecākajai mātai, Anna izvēlējās studēt Daugavpils pedagoģiskā institūta Bioloģijas-ķīmijas fakultātē. Vēl studējot klātienē, 1984. gadā Anna Kārkle uzsāka darbu Līvānu 1. vidusskolā. Ķīmijas un bioloģijas skolotāju Līvānu 1. vidusskolā bija pietiekami, tāpēc strādājusi gan par sporta, gan zīmēšanas skolo-

centra paspārnē izveidot un vadīt bērnu folkloras kopu. Sākumā tajā dziedāja tikai daži draugu un kaimiņu bērni, bet 30 gadu laikā “Ceiruleits” ir izaudzis līdz 3 vecuma grupām ar vairāk kā 70 dalībniekiem. Tie ir sākumskolas bērni, 5. - 12. klašu skolēni un pieaugušie. Sanāk, ka Annai tagad ir trīs darbavietas, jo jaunākā grupa turpina darboties Līvānu bērnu un jauniešu centra paspārnē, vidējā grupa – Līvānu 1. vidusskolā, savukārt pieaugušie – Līvānu novada Kultūras centrā.

Visā Latvijā un pasaulē pazīst mūsu folkloras kopu “Ceiruleits”, ko kopš pirmsākumiem jau 30 gadus vada Anna Kārkle. “Ceiruleits” ir apceļojis teju vai visus kontinentus, piedaloties prestižos starptautiskos folkloras festivālos, nesot Latvijas un Līvānu vārdu pasaulē. Daudzus gadus Anna Kārkle ir vadījusi arī folkloras nometnes bērniem un jauniešiem “Garā pupa”, ir Dienvidlatgales novada bērnu un jauniešu folkloras kopu koordinatore un piedalās izglītības programmas

“Pulkā eimu, pulkā teku” īstenošanā un folkloras svētku organizēšanā. Līdztekus tam paspēj rakstīt un īstenot projektus. Aizvadītajā gadā Līvānu novadā norisinājās plaša mēroga XXI Starptautiskais masku tradīciju festivāls, šobrīd uzsāktis projekts “Latviskās dzīvesziņas skola”, daudzu gadu garumā projektu ietvaros organizēti dažādi kultūrizglītojoši pasākumi, radošās darbnīcas, apmācības par latviešu un latgalešu kultūru, tradīcijām, amatu prasmēm.

Ceiruleiši nekad neatsaka, ja palūdz uzdziedāt un paspēlēt kādā pasākumā Līvānu novadā vai jebkur citur Latvijā. Mazie “ceirulēni” kūpojas līdzās, lielākie viņus pieskata, un tā folkloras kopa kā viena liela ģimene gan kopīgi muzicē, gan rūpējas viens par otru. Skolotāja Anna viņus vada ar milzīgu mieru un labestību.

Kā viņa to visu paspēj? Kur rod spēku, laiku?

“Ja gribi būt labs skolotājs, jādara ir ļoti daudz, nemitīgi jāaug un jāpildveidojas. Ja darbs, ko dari, patīk, tad tu nejuties iztukšots, bet gan bagātināts. Es milu savu darbu, tāpēc skolas ceļu eju ar prieku un vieglumu” – saka Anna Kārkle. “Es ļoti agri ceļos. 4.00 no rīta, jo “rīta stundai zelts mutē”. Esmu cīrulītis arī šajā jomā”.

Anna – tas ir stiprs latviešu vārds. Arī Anna Kārkle ir stiprs cilvēks. Viņa atrod laiku un spēj vēltīt sevi gan darbam, gan ģimenei. Kopā ar vīru Romvaldu laulībā nodzīvoti trīsdesmit seši gadi, izaudzināti trīs bērni – Kristīne, Edgars un Agnese, kuri turpina iet savu vecāku pēdās. Tas tāpēc, ka ģimenē vienmēr godā turētas latviskās vērtības un tradīcijas. Pat pašu rokām būvētajā mājā viss ierīkots latviskā gaumē.

“Mums ir latviska māja” – teic Anna. “Tā ir silta, ar koka grīdām un austiem lupatu paklājiem. Vīrs pats no koka darinājis saimes galdus, krēslus un daudzas citas lietas, tāpēc es tur vienmēr jūtos labi. Mūsu māja ir ar labu auru. Mana valstība ir puķu dārzs. Lielāko daļu stādu izaudzēju pati uz palodzēm. Tās priecē no agra pavasara līdz vēlam rudenim.”

(Turpinājums 6. lpp.)

tāju. Mācījās atkal, lai kļūtu par vizuālas mākslas skolotāju, bet pēc tam vēlreiz – lai piepildītu savu sapni un varētu strādāt ar sākumskolas bērniem. Vēlāk Daugavpils Universitātē iegūts arī izglītības zinātņu maģistra grāds pedagogijā.

Bērni skolotāju Annu ļoti mīl, un arī viņa mīl savus skolēnus. Gadu no gada viņa rūpīgi krājusi, likusi mapēs bērnu dāvētos zīmējumus, dzejoļus, laba vēlējumus un nosaukusi to par "Mīlestības grāmatu". Neviena bērna dāvētais zīmējums nav izmests, mapēs var atrast pat tos, kas dāvināti pirms 20 gadiem. Skolotāja ar smaidu seja šķirsta un pārskata "grāmatas" lappuses, atminoties katru audzēkni.

Annas Kārkle ceļš Līvānos vijas ne vien strādājot skolotājas darbu, bet arī kopjot latviskās tradīcijas. Aizrašanās ar folkloru Annai ielikta jau šūpulī. Viņas vecmāte Apolonija un vectēva māsa Domicelija bija lielas tautasdziesmu zinātnieces, un mazā Anna dziedāja līdzi. Kad pieauga un izveidoja savu ģimeni, kopā ar diviem vecākajiem bērniem dziedāja Līvānu etnogrāfiskajā ansambļī "Latava". Ģimene daudreiz piedalījies arī dziedājošā ģimeņu "Spietos".

Pirms vairāk kā 30 gadiem kādreizējā Līvānu Bērnu un jauniešu centra vadītāja Valentīna Poikāne Annai Kārklei piedāvāja

■ Anna Kārkle kopā ar bērniem un viņu ģimenēm mazdēla Eduarda krustabās Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā

Līvānu Goda pilsonis 2020 – Anna Kārkle

(Turpinājums no 1. lpp.)

Anna Kārkle ir bijusi iniciatore arī dzimtas muzeja izveidei. Kopā ar tēvu Jāni Vaivodu vīra Romvalda uzbūvētajā šķūnī Annas tēva mājās iekārtojusi muzeju. Tur apskatāmi daudzi seni, vēsturiski priekšmeti. To ir daudz, un katrs ar savu īpašo stāstu. Šķūnī notiek dzimtas saietī, tiek svinētas jubilejas, kāzas un citi godi. Anna uzskata, ka ir ārkārtīgi svarīgi, lai bērni saglabātu senās tradīcijas.

"Mums, piemēram, ir tradīcija visiem kopā pulcēties Ziemassvētku vakarā mana tēva mājās Vanagos. Tad pie tēta ciemos atbrauc arī māsa un brālis ar ģimenēm. Ap saimes galdu pulcējamies devīppadmit cilvēki. Un tad tik sākas lielā dziedāšana! Mums pat ir sagatavotas Ziemassvētku dziesmu grāmatas. Lieldienās mūsu kuplā ģimene tiekas Līvānos. Esmu bagāta vecmāmiņa, man ir pieci mazbērni.

Mūsu bērniem ir izveidojusies sava tradīcija - 21. jūnijā svinēt

■ Anna Kārkle – Līvānu I. vidusskolas skolniece

vasaras saulgriežus kopā ar draugiem Vecpiebalgā" – stāsta Anna.

Annas Kārkle devums novadam, Latgalei un Latvijai nav izmērāms mēnešos vai atsevišķos veiksmes stāstos. Tas mērāms viņas mūža garumā – caur savāktajiem folkloras materiāliem, viņas audzēkņiem, folkloras kopas dalībniekiem un izaudzinātajiem bērniem.

Annas Kārkle ieguldījums folkloras nozarē ir vairākkārt novērtēts arī Latvijas mērogā – ar Kultūras ministrijas Lielo folkloras gada balvu, Kultūras ministrijas prēmiju un Latvijas valsts aizsardzības fonda "Lāčplēsis" Goda zīmi. Anna Kārkle ir bijusi konkursa "Sieviete Latvijai" laureāte.

Intervijas laikā iezvanās Annas telefons. Uzminiet, kāda ir zvana melodija!? Nu,

protams, latviešu tautasdziesma!

Apbalvojums "Līvānu Goda pilsonis 2020" Annai Kārklei piešķirts par nozīmīgu ieguldījumu latviešu tautas tradīciju un kultūras mantojuma saglabāšanā, kopšanā un popularizēšanā, folkloras kopas "Ceivruleits" izveidē un attīstītā, kā arī par pozitīva Līvānu novada tēla veidošanu Latvijā un ārvalstīs.

■ Dziesmusvētku gājiena